

הא שהתיר שמואל לצאת בו, מדובר בחותם דעבד ליה רביה. ובגלל אימת הרב לא יורידנו מהצואר ויוליכנו בידו.

הא החותם שהמשנה אוסרת לצאת בו, מדובר בחותם דעבד איהו לנפשיה, וחששו רבנן שיורידנו וישאנו ברה"ר⁽³⁰⁾, משום שאין האדון מקפיד עליו.

ומקשינן: במאי אוקימתא להא דשמואל שהתיר לצאת, בחותם שבצוארו דעבד ליה רביה, ולא חששו שישלפנו כי אימת רבו עליו.

משום רבי שמעון אמרו: אף אין בה משום עטרות כלות שגזרו עליהם שלא תצא בהן מזמן החורבן, לפי שגזרו דוקא על עטרות מזהב ולא על זו.

ושמואל אמר, נחלק על רבי אבהו⁽²⁸⁾, וסובר שכבול שאסרה המשנה כבלא דעבדא תנן.

ומקשינן: ומוי אמר שמואל הכי? והא אמר שמואל: יוצא העבד בחותם שבצוארו, שהוא כבלא דעבדא, והיה עשוי מטיט, אבל לא בחותם שבכסותו?!⁽²⁹⁾

ומשנינן: לא קשיא.

הרי לפי תירוץ הגמרא המשנה מדברת רק בחותם שעשה לעצמו ורק בשל טיט, אלא שרש"י מפרש להלן שסתם חותם היה עשוי מטיט.

ורבי אלעזר משה הורביץ דייק ברש"י שהוא מיישב קושיא זו, משום שסתם חותם של עבד הוא בצוארו שעשוי לסימן בגופו [וכן תירץ הריטב"א].

ועוד תירץ לפי דברי התוספות לעיל שאם נפרש כבול שבמשנה בחותם של עבד צריך לומר שהתירו זאת בחצר מפני השלום [שלא יבואו האדון והעבד לקטטה] ומוכח שאין אפשרות להניח את החותם בצוארו ויהא מותר לצאת בו, שאם כן אין סיבה להתיר זאת בחצר, ולכן צריך לפרש את המשנה בחותם שהוא אסור בכל צורה שהיא. וראה פני יהושע.

30. וכתבו התוספות שאף שאין האדון מקפיד עליו, התירו לענוד אותו בחצר משום שיש לאדון קצת קפידא שלא יורידנו. וראה לעיל שהתוספות מפרשים את סיבת ההיתר בחצר כדי שלא יבואו האדון והעבד לקטטה, והראשונים מפרשים שאין חשש שיטכח ויצא כך לרשות הרבים.

28. רש"י. ולפי הגירסא שלפנינו צריך להבין הרי הובא לעיל בגמרא מחלוקת בברייתא על כפה של צמר, ונחלקו בדינו חכמים ורבי שמעון בן אלעזר, וכי שמואל פסק כיחיד במקום רבים? ועוד שאם כן נחלקו שמואל ורבי אבהו — אמוראים, במחלוקת של תנאים?

ובאמת הרי"ף והרא"ש גורסים מחלוקת רב ושמואל זו לעיל, מיד אחרי הספק של רבי ינאי בפירוש המשנה. ואחר כך מביאה הגמרא מחלוקת תנאים בברייתא, והלכה כרבי אבהו שהברייתא מסייעת לו. [והם גורסים אחרי דברי שמואל אבל כפה של צמר מותר].

ורבי אלעזר משה הורביץ מפרש ששמואל סובר שהמשנה מדברת גם בכבלא דעבדא וגם בכפה של צמר [ואינו גורס כהרי"ף ורא"ש ששמואל מתיר בכיפה של צמר], ובפרט לדעת רש"י להלן [סד, ב הובא לעיל] שהמשנה להלן בודאי דיברה על כבול שהוא כפה של צמר, מסתבר לפרש כך את שמואל. וראה פני יהושע.

29. והעירו התוספות שהרי אפשר לפרש שהמשנה מדברת על חותם שבכסותו ולא יסתרו דברי שמואל? ותירצו שמסתבר יותר שהמשנה מדברת בכל חותם של עבד. והקשה המהרש"א